

روند نزولی رشد بهره‌وری نیروی کار در اقتصادهای G7

بر اساس گزارش اخیر سازمان توسعه همکاری های اقتصادی (OECD)، کاهش رشد بهره‌وری به همراه سرعت کند سرمایه‌گذاری، باعث شده تا طی سالهای اخیر افزایش بازده اقتصادی و استانداردهای زندگی در بسیاری از اقتصادهای جهان تضعیف شود.

بررسی ها نشان می دهد که در تعدادی از کشورها به ویژه در انگلستان و ایالات متحده به طور قابل توجهی سهم نیروی کار (سرانه ساعات کاری) از رشد تولید ناخالص داخلی افزایش یافته است. اما افزایش به کارگیری نیروی کار (سرانه ساعات کاری) دو اثر متضاد را منعکس می کند: افزایش نرخ اشتغال و کاهش میانگین ساعات کاری. علی رغم افزایش نرخ اشتغال، میانگین ساعت کاری کاهش یافته که ناشی از افزایش کار پاره وقت که اغلب مرتبط با مشاغل با بهره‌وری کمتر است، می باشد.

اگرچه نرخ بالای اشتغال خوشایند است، اما این واقعیت که طی سال های اخیر اشتغال بالاتر مهم ترین عامل محرک رشد تولید ناخالص داخلی در بسیاری از اقتصادها بوده، برای چشم انداز بلند مدت اقتصادی نگران کننده است. در بهره‌وری، موضوع کار چابک‌تر مطرح می شود تا "کار سخت تر". بهره‌وری بالاتر نشان دهنده توانایی شرکت‌ها برای تولید خروجی بیشتر با ترکیب بهتر ورودی‌ها از طریق ایده‌های جدید، نوآوری‌های تکنولوژیکی و همچنین از طریق فرآیند و نوآوری‌های سازمان یافته، از قبیل مدل‌های کسب و کار جدید است.

رشد بهره‌وری چند عاملی (MFP)¹، به عنوان عامل مهم رشد بهره‌وری نیروی کار (تولید ناخالص داخلی به ازای هر ساعت کار) همچنان در بسیاری از اقتصادها به روند کاهشی خود ادامه داده است و در میان اقتصادهای G7، در انگلستان و ایالات متحده آمریکا در دوره پس از بحران مالی به صورت جزئی و به میزان کمتر در فرانسه، و همچنین در ایتالیا، کاهش یافته و رشد MFP طی دو دهه گذشته در این کشور منفی بوده است. اما در مقابل رشد MFP در کشورهای کانادا، آلمان و ژاپن بهبود یافته است.

در میان کشورهای G7، در سال ۲۰۱۵، بهره‌وری نیروی کار ایالات متحده بالاتر بوده و سطح تولید ناخالص داخلی آن به ازای هر ساعت کار ۶۸٫۳ دلار (اندازه گیری شده بر اساس نرخ جاری برابری قدرت خرید) برآورد شده است (نمودار ۱). پس از آن، بهره‌وری نیروی کار فرانسه ۶۷٫۵ دلار و آلمان ۶۶٫۶ دلار بوده است. ژاپن، پایین ترین سطح بهره‌وری نیروی کار را در بین کشورهای G7 (۴۵٫۵ دلار) داشته که کمتر از متوسط OECD (معادل ۵۱٫۵ دلار) بوده است.

¹ Multi-Factor Productivity

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار ۱- بهره وری نیروی کار^۲ در کشورهای G7 در سال ۲۰۱۵- دلار امریکا

منبع: OECD

یکی دیگر از عوامل ایجاد رکود گسترده در رشد بهره وری نیروی کار، سرمایه گذاری ضعیف در ماشین آلات و تجهیزات بوده که در تمام اقتصادهای G7 در دوره پس از بحران مالی کاهش یافته است. اگر چه هزینه های صرف شده توسط کسب و کارها بر روی محصولات با مالکیت معنوی - به ویژه تحقیق و توسعه - کمی بهبود یافته ولی همچنان سطح این هزینه ها نسبت به ارقام پیش از بحران، پایین است.

کاهش رشد بهره وری نیروی کار در سال های اخیر به طور گسترده ای در سراسر بخش ها وجود داشته، اما بیشترین کاهش در بخش صنعت، خدمات اطلاعات و ارتباطات و تامین مالی و بیمه اتفاق افتاده است.

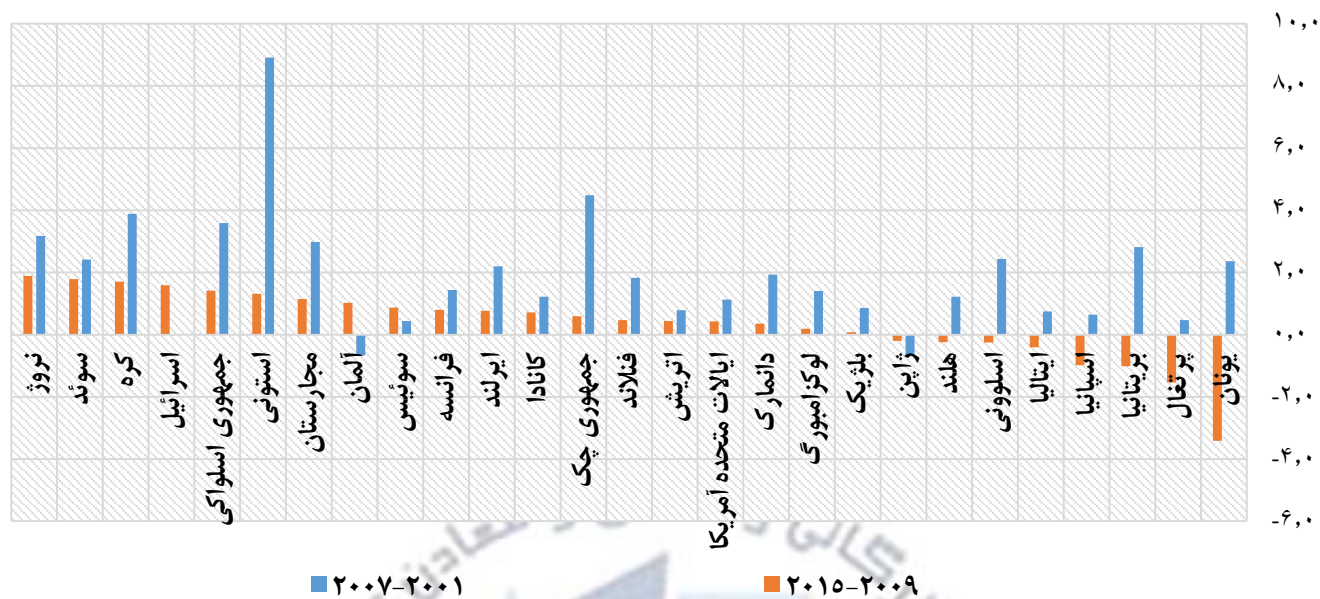
در میان کشورهای عضو OECD، بهره وری نیروی کار در بخش تولید طی سال های اخیر در جمهوری چک، فنلاند و کره به طور قابل توجهی کاهش یافته است. در خدمات بخش تجاری، کاهش رشد بهره وری نیروی کار در استونی، یونان، لتونی بسیار زیاد و به میزان کمتر در انگلستان رخ داده است. به طور کلی از زمان بحران مالی در بخش خدمات، کسب و کارهای کوچک رشد بهره وری بیشتری نسبت به شرکت های بزرگ داشته اند، اگر چه شرکت های بزرگ از نظر سرعت رشد اشتغال بهتر عمل کرده اند. در بخش تولید کالایی، رشد بهره وری در شرکت های کوچک و بزرگ یکسان بوده است.

علاوه بر این، نرخ کند رشد بهره وری در دوره پس از بحران، چشم انداز کارفرمایان را برای افزایش دستمزد واقعی محدود کرده که این موضوع تا حدودی در کاهش نرخ رشد دستمزد واقعی در کشورهای عضو OECD بعد از بحران جهانی در بازه زمانی ۲۰۰۹-۲۰۱۵ مشاهده می شود (نمودار ۲). واگرایی بین رشد بهره وری و متوسط دستمزد واقعی بالا در بسیاری از کشورها، منجر به کاهش مداوم سهم نیروی کار از درآمد ملی نیز شده است.

^۲ بهره وری نیروی کار، میزان تولید ناخالص داخلی به ازای هر ساعت کار انجام شده توسط نیروی کار بر اساس نرخ جاری برابری قدرت خرید است.

معاونت بررسی های اقتصادی

نمودار ۲- رشد متوسط دستمزد واقعی نیروی کار به ازای هر ساعت کاری، درصد

منبع : OECD - ارقام با شاخص CPI واقعی شده است.

منبع:

OECD Compendium of Productivity Indicators 2017.

تهیه شده توسط واحده قریشی

خرداد ماه ۱۳۹۶